

Muistio

20.3.2025

VN/30328/2024
VN/30328/2024-OKM-3

Valtioneuvoston asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (803/2024) tulee voimaan 1.1.2026. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin tehdyt muutokset ovat osa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaista lukiokoulutuksen uudistamista. Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1766/2009) 1 luvun 1 väliotsikko, 1 § ja 20 §:n 1 momenttia. Asetukseen ehdotetaan myös lisättäväksi uusi 1 c §.

1 Nykytila ja sen arviointi

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssa säädetään lukiokoulutuksen yksikköhinnan laskemisesta. Voimassa olevan 1 §:n 2 momentin mukaan kunnan ja kuntayhtymän tunnusluku on 100. Kunnassa ja kuntayhtymässä, jossa lukiossa opiskelevien lukiokoulutuksen opiskelijoiden määrä on alle 200, tunnuslukua korotetaan luvulla 0,4 jokaista opiskelijaa kohden, jolla opiskelijamäärä alittaa 200, ja lisäksi luvulla 2,1 jokaista opiskelijaa kohden, jolla opiskelijamäärä alittaa 60. Tunnuslukua korotetaan kuitenkin enintään luvulla 106. Kunnassa ja kuntayhtymässä, joka järjestää lukiokoulutusta sekä suomen että ruotsin kielellä, tunnusluku lasketaan erikseen suomenkielistä ja erikseen ruotsinkielistä koulutusta varten. Tunnusluku on kieliryhmittäin laskettujen tunnuslukujen opiskelijamäärillä painotettu keskiarvo.

Voimassa olevan asetuksen 1 §:n 3 momentissa säädetään tunnusluvun poikkeavasta laskentaperusteesta lukiokoulutukselle, joka on siirtynyt kuntien yhdistymisellä syntyvälle kunnalle taikka koulutuksen järjestämisluvan muutoksella osaksi toisen kunnan tai kuntayhtymän lukiokoulutusta 31.12.2012 mennessä. Momentti on tullut voimaan vuonna 2008, joten säännös koskee vuosina 2008–2012 yhdistynyttä lukiokoulutusta.

Asetuksen 20 §:n 1 momentissa säädetään lukion yksittäisten oppiaineiden ja oppivelvollisten suorittamien erityisen tutkinnon kokeiden muuntamisesta opiskelijamääräksi. Momentissa säädetään siitä, että lukion opiskelijaksi yhtä tai useampaa oppiainetta suorittamaan otettujen opinnot muunnetaan opiskelijamääräksi jakamalla varainhoitovuotta edeltävänä lukuvuonna suoritettujen lukion oppimäärään kuuluvien lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntija-osta annetussa valtioneuvoston asetuksessa tarkoitettujen pakollisten ja syventävinä opintoina tarjottujen valtakunnallisten kurssien määrä luvulla 15 ja lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen määrä opintopisteinä luvulla 30.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

2 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua valtioneuvoston asetusta siten, että lukiokoulutuksen yksikköhintaa laskettaessa tunnusluvun laskentaperuste määräytyisi eri tavalla niille koulutuksen järjestäjille, joiden syrjäisyysluku on nolaa suurempi tai kansalliskieliin kuuluva opetuskieli on vähemmistökieli siinä kunnassa, jossa opetusta pääosin järjestetään, ja muille koulutuksen järjestäjille. Lisäksi tunnusluvun poikkeavaa laskentaperustetta sääntelevä lainkohta kumottaisiin. Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädettäisiin lukiokoulutuksen järjestäjän syrjäisyysluvun määräytymisperusteista.

Lisäksi asetuksen 20 §:n 1 momenttia täsmennettäisiin siten, että lukion yksittäisten oppiaineiden muuntaminen opiskelijamääräksi koskisi ainoastaan aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän mukaisia opintoja. Tämä muutos ei muuttaisi opiskelijamäärien muuntamisen tai yksikköhinnan laskemisen nykytilaa.

3 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Lukiokoulutuksen yksikköhinnan laskeminen.

Asetuksen 1 §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi nykyistä vastaavasti, että lukiokoulutuksen yksikköhinta laskettaisiin kunnalle ja kuntayhtymälle siten, että asianomaisen kunnan ja kuntayhtymän lukioden lukiokoulutuksen nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavien opiskelijoiden ja sellaisessa koulutuksessa, joka on lukiolain 4 §:n 2 momentin perusteella järjestetty sisäoppilaitosmuotoisesti, olevien opiskelijoiden kokonaismäärän perusteella 2 ja 3 momentin mukaan laskettu tunnusluku kerrotaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 23 §:n nojalla säädetyllä lukion keskimääräisellä yksikköhinnalla, ja näin laskettu euromäärä jaetaan luvulla 100. Tunnuslukua laskettaessa ei oteta huomioon niitä opiskelijoita, jotka opiskelevat aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa eikä lukiolain (714/2018) 20 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja yhtä tai useampaa lukion oppiainetta suorittamaan otettuja opiskelijoita.

1 §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että kunnan ja kuntayhtymän tunnusluku olisi 100. Mikäli kunnan tai kuntayhtymän syrjäisyysluku on nolaa suurempi tai sen kansalliskieliin kuuluva opetuskieli on vähemmistökieli siinä kunnassa, jossa opetusta pääosin järjestetään, tunnuslukua korotetaan luvulla 0,4 jokaista opiskelijaa kohden, jolla opiskelijamäärä alittaa 200, ja lisäksi luvulla 2,1 jokaista opiskelijaa kohden, jolla opiskelijamäärä alittaa 60. Muussa tapauksessa kunnan tai kuntayhtymän tunnuslukua korotetaan luvulla 0,2 jokaista opiskelijaa kohden, jolla opiskelijamäärä alittaa 200, ja lisäksi luvulla 1,05 jokaista opiskelijaa kohden, jolla opiskelijamäärä alittaa 60. Mikäli kunnan tai kuntayhtymän syrjäisyysluku ei ole nolaa suurempi eikä sen kansalliskieliin kuuluva opetuskieli ole vähemmistökieli siinä kunnassa, jossa opetusta pääosin järjestetään, tunnuslukua korotetaan enintään luvulla 53. Kunnassa ja kuntayhtymässä, joka järjestää lukiokoulutusta sekä suomen että ruotsin kielellä, tunnusluku lasketaan erikseen suomenkielistä ja erikseen ruotsinkielistä koulutusta varten. Tunnusluku on kieliryhmittäin laskettujen tunnuslukujen opiskelijamäärillä painotettu keskiarvo. Mikäli sekä suomen että ruotsin kielellä lukiokoulutusta järjestävälle kunnalle tai kuntayhtymälle korotetaan tunnuslukua sillä perusteella, että sen kansalliskieliin kuuluva opetuskieli on vähemmistökieli siinä kunnassa, jossa opetusta pääosin järjestetään, tunnuslukua korotetaan vain kyseisellä opetuskielellä opiskelevia opiskelijoita kohden.

Tämä tarkoittaisi sitä, että korotus määräytyisi eri tavalla niille koulutuksen järjestäjille, joiden syrjäisyysluku on nolaa suurempi tai kansalliskieliin kuuluva opetuskieli on vähemmistökieli siinä kunnassa, jossa opetusta pääosin järjestetään, ja muille koulutuksen järjestäjille. Tunnuslukua korotettaisiin vähäisen opiskelijamäärän perusteella enemmän ensin mainituille koulutuksen järjestäjille, jotta koulutuksen alueellinen ja kielellinen saavutettavuus turvataan. Näille koulutuksen järjestäjille tunnusluvun korottamiselle ei samasta syystä myöskään olisi ylärajaa. Jälkimmäisillä koulutuksen järjestäjillä tunnuslukua korotettaisiin vähäisen opiskelijamäärän perusteella puolet vähemmän ja tunnusluvun korottamisella olisi nykyistä säännöstä vastaava yläraja siten, että yläraja saavutettaisiin samalla opiskelijamäärällä kuin nykyisin, vaikka opiskelijaa kohden määräytyvä korotus olisi puolet nykyistä pienempi. Mikäli sekä suomen että ruotsin kielellä lukiokoulutusta järjestävälle kunnalle tai kuntayhtymälle korotettaisiin tunnuslukua sillä perusteella, että sen kansalliskieliin kuuluva opetuskieli on vähemmistökieli siinä kunnassa, jossa opetusta pääosin

Muilta osin asetus säilytettäisiin ennallaan.

4 Pääasialliset vaikutukset

Lukiokoulutuksen rahoitusta koskevan lainsäädännön uudistamisen vaikutuksia on arvioitu laajasti hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi lukiolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE159/2024 vp). Myös ehdotetun asetuksen osalta viitataan hallituksen esityksen vaikutusarviointeihin.

Ehdotetulla asetuksella ei hallituksen esityksessä todetun lisäksi ole merkittäviä itsenäisiä taloudellisia tai muita vaikutuksia.

Rahoitusjärjestelmään ehdotetuilla muutoksilla ei olisi suoria vaikutuksia valtiontalouteen. Rahoitusjärjestelmää koskevilla muutoksilla olisi vaikutuksia kuntien asemaan koulutuksen järjestäjinä. Muita suoria vaikutuksia ehdotetuilla muutoksilla ei olisi kuntatalouteen.

Lukiokoulutuksen järjestäjien rahoitukseen muutoksilla olisi vaikutusta ensisijaisesti opiskelijamäärältään vähäisille koulutuksen järjestäjille. Kaikkein pienimmille, alle 40 opiskelijan suuruisille harvaan asutuilla alueilla sijaitseville tai vähemmistökielellä opetusta järjestäville koulutuksen järjestäjille yksikköhintaa korotettaisiin nykyistä enemmän. Sen sijaan korotuksen suuruus olisi nykyistä pienempi alle 200 opiskelijan suuruisille koulutuksen järjestäjille, jotka eivät sijaitse harvaan asutulla alueella tai joiden opetuskieli ei ole sijaintikunnan vähemmistökieli. Nykyisestä poiketen myös yksityisille koulutuksen järjestäjille laskettaisiin sijaintikunnan yksikköhinnan soveltamisen sijaan korotettu yksikköhinta, mikäli ne järjestävät koulutusta kunnan vähemmistökielellä.

Lisäksi muutoksilla olisi vaikutusta lukiokoulutuksen järjestäjille, joille toisen kunnan lukiokoulutus on vuosina 2008–2012 siirtynyt kuntien yhdistymisellä tai järjestämisluvan muutoksella, ja joiden yksikköhinta on nykyisin korkeampi kuin muilla samankokoisilla koulutuksen järjestäjillä. Yksikköhinta laskettaisiin samalla tavalla samankaltaisille koulutuksen järjestäjille riippumatta, onko lukiokoulutus siirtynyt kunnalle tai kuntayhtymälle toiselta kunnalta vuosina 2008–2012.

5 Asian valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä virkatyönä. Asetusluonnos kattavine perusteluineen on ollut hallituksen esityksen (HE 159/2024 vp) liitteenä. Hallituksen esitysluonnos oli lausuntokierroksella 22.4.- 4.6.2024.

Lausuntopalauteessa yksikköhinnan korotukseen esitetyt muutokset jakoivat mielipiteitä. Osa lausunnonantajista kannatti esitettyjä rahoitusperusteiden muutoksia, osa piti esitettyjä muutoksia oikean suuntaisina, mutta mittaluokaltaan riittämättöminä ja loput pitivät nykyisiä rahoitusperusteita hyvinä sekä niiden muuttamista epätarkoituksenmukaisena. Enemmistö lausunnonantajista tunnisti, että nykyinen rahoitusjärjestelmä ei ohjaa pieniä koulutuksen järjestäjiä yhdistymään toisen lähialueella sijaitsevan koulutuksen järjestäjän kanssa opiskelijamäärien vähentyessä.

PARAS-hankeessa vuosina 2008–2012 yhdistyneen koulutuksen yksikköhinnan määräytymistavan muuttamista sekä kannatettiin että vastustettiin. Muuttamista kannatettiin yhdenvertaisen kohtelun perusteella ja sillä perusteella, että PARAS-hankeesta on kulunut riittävän pitkä aika. Muutosta vastustivat ne koulutuksen järjestäjät, jotka saavat nykyisin kyseisellä perusteella korotettua rahoitusta.

Hallituksen esityksen liitteenä olleeseen asetusluonnokseen on jatkovalmistelussa tehty vain vähäisiä, teknisluonteisia muutoksia. Asetusehdotuksesta ei tämän vuoksi ole pyydetty uudelleen lausuntoja.

6 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Asetuksen esitetään tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Sen estämättä, mitä 1 §:ssä säädetään lukiokoulutuksen yksikköhintojen laskemisesta, vuosina 2026–2027 lukiokoulutuksen yksikköhinnat laskettaisiin siten, että koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on painotettu keskiarvo tämän asetuksen voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti ja tämän asetuksen mukaisesti laske-tuista yksikköhinnoista. Laskennassa painotettaisiin tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti määräytyvää yksikköhintaa 67 prosentilla vuonna 2026 ja 33 prosentilla vuonna 2027.

7 Toimivalta

Tämä asetus annetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009, muut. 803/2024) 24 §:n 2, 8 ja 9 momentin nojalla.